

Tronul de Leș

Organ de afirmare românească

Inscris sub Nr. 13/1938 Trib. Arad

ABONAMENTE:

Abonamentari — — Lei 200.— Bănel, industrii, inst. part. și publice Lei 2000.—
An — — — — — Lei 600.—

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET

Redacția și Administrația: ARAD, Str. CLOȘCA Nr. 7

Cuvinte pentru sfârșit și început de an 1940 1941

Un an învechit de răul și așteptăm să se termine. Un altul, nou, și începem să se înceapă. Un an învechit de răul și așteptăm să se termine. Un altul, nou, și începem să se înceapă.

milosă ne-a făcut schilozii într'un singur an.

Dar tot aceeași soartă ne-a dat și bucuria redeșteptării și ne-am văzut, — după prigoane și temnițe — înfăptuită și vrerea noastră românească, prin solii Arhanghelului și prin Duhul Căpitanului. Și, dăruindu-și poruncile Lui în inimile noastre, am pornit spre biruință.

1941. După un an de trudă națională și de involburate ciocniri externe, în pragul lumii apare, zămbitor și senin, noul an. El vine mai bun, mai puțin frământat și mai ales, mai darnic.

Anul ce a trecut, pe lângă că ne-a dat dureri și ne-a schinguit trupul țării, ne-a lăsat și fără hrană. Războaiele din acest an au fost insuficiente și față de situația de criză internațională în care existam, a trebuit să rămânem nepăsători. Dela anul ce vine așteptăm mai

mult. Frații noștri tradiți și fără căminuri așteaptă de la noi îndurare. Dacă soarta nemilosă ne-a hărăzit să ne mai vedem odată frații pe drumuri, măcar anul acesta să ne dea ceva mai mult, ca să putem da și pentru cei ce nu au.

Așa îl vrem anul ce vine. Imbușugat și plin de dreptate. Ura și bârfeala să dispară dintre noi. Res-nicia sufletească de a da cu piciorul în cineva să piară. Și atunci, când peste un an, îmbrățișându-l, nu vom zice ca și acum că a fost un an dureros, ci vom privi cu încredere în urmă și-i vom zice:

„Te du cu bine, an norocos. Prin tine ne-am ridicat sufletele și glia. Dela tine am învățat să iubim dreptatea”.

MIRCEA EMANDI

Urăm tuturor cetățenilor noștri: AN NOU CU BINE!

Lupta Norvegiei împotriva șomajului

În ultimii ani, Norvegia număra în chip regulat la începutul iernii peste 100.000 de șomeri. În anul acesta, cifra de mai sus a fost cu mult redusă în urma începerii unor mari lucrări publice: construcții de drumuri, lucrări forestiere etc.

La 1 Octombrie 1940 mai erau în toată Norvegia 32.878 șomeri. Pentru a reduce și acest șomaj de sezon, care ar mai fi crescut cu apropierea iernii, autoritățile germane și norvegiene au pus în lucru, după modelul german, un program de lucrări în valoare de 40 milioane coroane.

Se vor executa atât lucrări de interes public: întreținerea rețelelor de cale ferată, îmbunătățirea terenurilor de cultură, captarea surselor de energie electrică etc., precum și lucrări private în ordinea utilității lor. Pentru a

da un impuls cât mai mare economiei norvegiene, s'a hotărât ca aceste lucrări să se facă pe cât posibil cu material norvegian.

Pe lângă acestea, s'a început recrutarea lucrătorilor norvegieni pentru Germania, unde vor lucra laolaltă și în aceleași condiții cu lucrătorii din alte țări ale Europei, adică în condiții identice cu cele ale muncitorilor germani.

Sărbătorirea oficială a zilei de 1 Ianuarie

Prefectura județului face cunoscut că în ziua de 1 Ianuarie 1941 orele 11.30 se va oficia la Catedrala Ortodoxă Română un Te-Deum la care sunt invitați a lua parte toate autoritățile civile și militare.

Ducele a spus: Vom învinge mult mai repede decât se crede

Milano. — Cu ocazia unui apel adresat de prefectul Marziali celor 50 de primari și secretari ai localităților mai mari din provincia Milano, pentru organizarea operet

de ajutoare de iarnă, acesta le-a transmis următoarele cuvinte ale Ducelui: „Spune milanezilor că, vom învinge și anume mult mai repede decât se crede.”

Anul Nou

Plecat-a Moșneagul spre alte meleaguri
Cu barba lui albă în fire d'argint,
Cedatu-și-a locul celor ce'nșiraguri,
Alerg după dânsul, grăbind.

Și iată-l urmașul călare el vine
Ca Făt cel Frumos pe cal nădrăvan,
Cu plete de aur și aduce cu sine
Speranțe mai bune; E Tânărul An.

Un Făt Frumos Rege, cu brațe și voie de fier,
Mumește cu zor aici într'o țară spre soare răsare
Cerescule Tată sfânt sprijinu-ți cer!...
Ajută-l și fii călăuză în munca sa sfântă și mare.

Vlaicu Ienopolean

Școlile cu internate vor începe cursurile la 8 Ianuarie

Ministerul Educației Naționale în urma comunicării făcute de ministerul comunicațiilor relativ la suspendarea anumitor trenuri, pentru a preîntâmpina aglomerația la întoarcerea elevilor din vacanță a dispus ca în mod excepțional școlile cu internate să-și înceapă cursurile la data de 8 Ianuarie 1941. Elevii se vor prezenta la internate în seara zilei de 7 Ianuarie.

"Carul blindat" Gunther Burstyn. — O contribuție cu inventatorul carului blindat de luptă

Carul blindat de luptă, dintre armele principale de luptă terestre, i se atribuie interes deosebit. Coloșii de oțel fotografiati în nenumărate broșuri, reviste și ziare, ele însoțite de lămuriri în ce privește posibilitatea lui de întrecere, cât și progresele dezvoltării. Dacă ne interesăm însă primul car blindat de luptă, găsim rapoarte despre planurile secrete de înarmare anglo-germane, și armurieri și nume ca el Swinton, locotenent Wilson, Douglas Haig, colonel Estienne Brillie și firmele Renault, Bertha Schneider. Numai un singur nume iese în evidență: Gunther Burstyn.

Carul austriac de războiu proiectat pentru un „obuzier motorizat”, care poate fi numit ca precursorul carului noastre de luptă, astfel că trebuie privit ca adevăratul inventator al carului de luptă blindat. „Când, în anul 1903”, așa zice inventatorul, „mă aflam la Pola și am luat odată parte la o plimbare cu o grupă de torpiloare, mi-a venit mie, om din trupa terestră, o idee ingenioasă: Astfel ar trebui să se înainteze și în lupte terestre împotriva inamicului! Ideea carului de luptă s'a născut. Dar nu numai lipsa de combustibil de calitate ne cesa, ci și studiile mele intensive la școala militară m'au împiedicat, să-mi realizez numaidecât ideile, și deabia în anul 1911, după o discuție despre eficacitatea și aplicarea mitralierelor existente și obuzierelor cu tir rapid, în fața mea a apărut o problemă veche: „torpilorului terestru.”

Burstyn a construit carul său de luptă. Pe cinci perechi de roți, care serveau pentru împărțea egală a echilibrului, se afla o cușcă enormă și puternică de oțel, care deasupra sa avea un turn, din care ieșea țeava amenințătoare a unui tun. În jurul roților a fost pus un lanț compus din plăci, ale cărui părți izolate erau legate cu articulații. În acest mod, se putea trece și prin noroi fără a se împotmoli. Burstyn a realizat organul cel mai important pentru carul de luptă, „omida” — el o numea „pan-glica de lunecare.”

„Principiul meu la construirea noului car, era: cât se poate de mic și cât se poate de rapid!” anunță președintele consiliului tehnic de astăzi. „Această construcție în formă cât mai mică a carului avea însă un dezavantaj, și anume că n'au putut fi înfruntate șanțuri mai late și pante mai înalte. Pentru înlăturarea acestui dezavantaj am descoperit o „remorcă” proprie, care fiind pusă în funcțiune de motor, să facă posibilă trecerea unor astfel de obstacole. — Astfel am construit un car de luptă accesibil oricărui teren, care trebuia să găsească întrebuințare îndeosebi la atacuri frontale de infanterie.”

Ministerul de războiu austriac era însă de altă părere. Cererea a fost refuzată ca „inutilizabilă”. Această hotărâre a ministerului de războiu austriac, a fost împărțită și de ministerul prusian. După astfel de piedici era natural că nici o firmă particulară n'a voit să hazardeze sume de bani pentru opera unui „nebuș”, refuzând dinaintea oricărui ajutor. Inventatorul, care el singur n'avea finanțele necesare pentru perfecționarea invenției sale, n'a avut altceva de făcut, decât să încuie valoroasele sale proiecte în ultimul sertar al biroului său.

Deabia când Anglia aruncă în luptă tancurile sale, s'a recunoscut valoarea acestora. La 15 Septembrie 1916, au fost puse în acțiune pentru prima oară 32 de care blindate de luptă, engleze. O imediată comandă pentru fabricarea a altor 1000 de bucăți, a confirmat succesul acestei arme noi.

De multe ori Burstyn se gândea la primele sale realizări. „Eram în clar despre rolul hotărâtor pe care-l va juca într'un războiu viitor motorul, însă... mi-a fost sortită soarta inventatorilor. Puteți să vă închipuiți cu ce fel de sentimente am luat odinioară la cunoștință, pe câmpurile de luptă, știrile despre succesele noii arme inventate de mine, dar întrebuințată de Anglia și Franța împotriva patriei mele, armă, care a contribuit la decizia războiului, tot așa cum în zilele noastre are un rol precumpănitor în obținerea victoriei.”

Vizitați magazinul de haine al lui IOSIF MUZZAY

(vis-a-vis cu Teatrul), CEL MAI EFTIN
IZVOR DE CUMPĂRARE în haine băr-
bătești, palton de piele și postăvărie.

Serbarea pomului de Crăciun

la Școala de copii mici Nr. 16, din Arad-Bujac

La Școala de copii mici Nr. 16, mulți de Crăciun bogat împodolit Bujac, de sub direcția d-nei C. Stavril, a avut loc serbarea datinilor strămoșești, în prezența unui numeros public.

În cuvântul de deschidere d-na directoare C. Stavril, a arătat semnificația zilei și rolul datinilor strămoșești. Totodată, d-na directoare, și-a exprimat mulțumirile d-lui primar al muncii, DR. EMIL MONȚIA, pentru atenția și mărinimia suflătoare cu care d-sa a venit în ajutorul micilor copii nevoiași din școala de copii mici Nr. 16.

Reușitul program, întocmit de d-na directoare și executat de copilașii școlii, îmbrăcați în costume naționale, cuprindea: coruri, colinde, poezii și dansuri naționale, precum și jocuri de grație.

Tablourile, reprezentând momente din „Nașterea Domnului”, au fost redată cu mult simț artistic, în timp ce în atmosferă plutește duos și evlavios „Veniiți prunci” cântat cu multă însuflețire de micii interpreți.

Se relevă, prin structura subiectului și modul desăvârșit al execuției, „Noaptea de Ajun”, redând toate datele de Crăciun, cu care d-na directoare C. Stavril, a dovedit odată în plus o muncă imensă și migăloasă, desfășurată de d-sa de ani de zile, în cadrul activității d-sale, întru crearea generațiilor viitoare și atât de importante în Statul Legionar.

La sfârșitul programului și-a făcut apariția Moș Crăciun, încercat cu daruri. În acest an Moș Crăciun a fost foarte darnic. A îmbrăcat complet 12 copii și a împărțit pungă cu diferite dulciuri — bomboane și fructe — în fața po-

bit. Dărnicia și bogăția darurilor au impresionat chiar și pe doamna directoare, care în marea ei grijă și dragoste ce-i poartă micilor ei elevi și eleve și ceace a dovedit în anii precedenți, din proprie inițiativă și resurse personale, realizând frumoase acte de caritate prin ajutorarea micilor nevoiași cu ocazia Crăciunului, pentru că anul acesta școala d-sale s'a bucurat de atenția și ajutorul d-lui primar într-o măsură care întrecea așteptările și de care n'a avut parte sub regimule trecute.

Aici găsim oportunitate a accentua că, făcând o privire retrospectivă, inimile au simțit că bradul verde, anul acesta, simbolizează pe lângă Nașterea Mântuitorului și biruința spiritului armatei nerzi, care-și desfășoară activitatea binefăcătoare, în toate domeniile, sub semnul crucii și a iubirii aproapelui.

De acest spirit a fost animat și gestul generos al d-lui primar al Aradului, îmbrăcând la această școală nu mai puțin de 12 copii și împărțind dulciuri, pentru cari doamna directoare mulțumește căi duros, exprimându-și totodată grațitudinea direcției fabricii „FITA”, precum și d-lor: căpitan Stavril, F. Varga și Măgureanu, cari și-au dat obolul, contribuind la măreția praznicului datinelor creștinești.

Angela V. Ostoia

Cetiți și răspândiți

Frontul de Vest

Sași din Transilvania în Luxemburg. — O călătorie în țara strămoșilor

(ESS). — Un grup de 24 studenți și studențe din Transilvania, care studiază la Berlin, au întreprins de curând o călătorie în Luxemburg. Se știe că o parte a sașilor din Transilvania sunt originari din Luxemburg. Studenții au organizat o muzică a lor, care a executat în același scop și un cor. Producțiile acestea au avut loc în orașul Lu-

xemburg, la Elsch, Diekirch și Grevenmacher. Luxemburghezii au umplut până la ultimul loc săliile, unde au avut loc aceste festivaluri, minunându-se de faptul că, după atâta trecere de timp, dialectul sașilor prezintă atâta asemănare cu cel care se vorbește în Luxemburg.

ERICA cea blondă devine „omul negru”

(ESS). — De câteva săptămâni sătulețul Ostenfelde, din apropiere de Osnabrück, are un coșar-femeie. Blonda Erika Neumann, care are 20 de ani, n'a visat niciodată că într-o bună zi va deveni „omul negru”, cățărându-se pe case pentru a curăța coșurile caselor, deși, ca să spunem așa, meseria de coșar este în familie. Tatăl ei este

coșar șef și are în grijă, nici mai mult, nici mai puțin de 15 comune. Până la izbucnirea războiului avea 2 ajutoare: unul dintre ei a făcut și campania din Polonia, celălalt a fost încorporat acum. De-atunci Erika cea blondă merge cu bicicleta din sat în sat, devenind „doctor” de coșuri și în același timp și „Erika cea neagră.”

CEASURI brățară pt. copii precum și de buzunar și brățară pt. doamne „marcă renumită”, asortiment bogat și etichetă la

HARTMANN

bijuterii
Arad, Palatul Minorităților

COLȚUL VESEL

Replică

Un predicator vorbește contra alcoolului și spune între altele:

— Animalul știe mai bine decât omul ce-i priește. Dacă aș avea un butoi cu bere și unul cu apă și le-aș pune în fața unui măgar însetat, ce credeți, ce-ar alege el?

— Apă, strigă un glas.

— Exact! Și de ce?

— Pentru că e un măgar!

Boală incurabilă

— Ce e cu d-ta, doctore; pari foarte iritat?

— Am pățit o rușine! Tratez pe un străin de gălbănare, de mai multă vreme, fără succes. Și acum aflu că e secretar la ambasada chineză și că e așa de galben de când s'a născut...

Cine ce' nvață

— Soția mea învață pian și flica mea vioară.

— Dumneata ce înveți?

— Eu învăț să rabd, fără să mă plâng.

Dulcea înfrățire dela țară

— Domnul Vâzoleț s'a dus la țară, a luat o cameră la un țărăn, să-l pe banca din fața casei toată ziua. După trei zile începe să se plictisească.

— Nu prea trece multă lume prin fața casei d-tale, spune el proprietarului.

— Nu boerule, răspunde acesta calm. De azi dimineață n'am văzut decât un câine, un porc și pe dumnoata.

Nu sunt bătrân

Pe platforma tramvaiului stau trei doamne, deoarece sunt ocupate toate locurile. Un domn se scoală și li se adresează:

— Ofer locul meu celei mai în vârstă dintre doamne.

Tăcere. Nimeni nu se mișcă, doamnele se privesc chiord...

Bucur radiofonic

— Să vedeți ce are aparatul meu, căci de câte ori veneau să ascult Bucureștii, întotdeauna cântă o cremă de ghetă, de mână cu'n parfum!

Soluție

— Bărbatul pe care l-aș lua, va trebui să mă tubească mult, să treacă prin foc și prin apă, pentru mine!

— Atunci ia un pompier!

COLȚUL LITERAR

Strămoșii

Din vișiniul meu dulap,
Am scos un vraf de hronici
Din care cu sete m'adap,
Cum logofeți și vornici...

Și doinesc din fluer de prun,
Cântecul lui lăncu-i pribeag
Ce a plâns prin codrul străbun,
Tristețea bietului iobag...

Și în miez liniștit de noapte,
Cu luna albă ca de var...
Ascult cântul plopilor 'n șoapte,
Și-aștept pe cruntul Horia iar.

MIHAIL SEMLEGAN

Un cântec

Din căsuța cu șindrilă de sub plopul de pe mal
S'aude un jalnic cântec legănat din val în val
Acest cântec de durere a unei iubiri trecute
Ce-și torce din caier firul amintirilor trecute
Se înalță 'n sus spre ceruri avântându-se mereu
Sburdând ca și „Nemurirea” sus în ceruri la Dumnezeu
Iar sub plopi scaldată 'n sânge o viață se destramă
Și o deplâng în dăngăit jalnic
Glasuri sfinte de aramă.

VLAICU IENOPOLEAN

RECENZII

LITORAL

Revista de frumoasă tinută spirituală, de sub direcția d-lui DUMITRU OLARIU, a apărut de Crăciun, într-o haină de sărbătoare. Gravurile artistice în verde — cu loarea simbolică a biruinței naționale — sunt executate cu multă măiestrie de C. GROSU.

Invățătorul Bănățean

A apărut numărul 2-6 al revistei „Invățătorul Bănățean”, organul oficial al Asociației Invățătorilor din jud. Severin. Și acest număr are aceiași tinută demnă și conținut valoros, cu care ne a obișnuit.

Cuprinsul:

REDACȚIA: Cuvânt înainte
ȘTEFAN VELOVAN: Despre compuneri
C. RADULESCU-M.: Școala și mystica de familie
DR. N. VATAMANU: Copii Surmenaja
ALEX. DUMITRAȘCU: Necesitatea educației integrale
SILVIU RUSU: Câteva constatări pedagogice
MARIN VALCEANU: Pregătirea cursului supraprimar
CONST. LIUBA: Despre furtuni între școlari
MIA CERNA: Cortegiul funebru
ION ENAȘESCU: Pe poteci de primăvară
G. B.: Mai bine la școală
ION ENAȘESCU: Biserica veche și biserică nouă
ION MARINESCU: În lumel...
I. N. CIOLAN: Ce este cooperația
ACADEMIA ROM.: Norme și precizări de terminologie științifică românească.

INFORMAȚIUNI.

Pomul de Crăciun

Un soldat german povestește: Ne găsim în rezervă, de parte în dosul frontului. Pentru noaptea de Crăciun ne făcuserăm rost, de un brad și ne adunaserăm într'un cantonament pentru o sărbătorire camaraderească. Străluciri de lumânări atmosferă de zi de sărbătoare, cântece de Crăciun și acompaniamentul scârțâitor al unei armonici desacordate. Comandan-
tul batalionului trece din în tâmplare pe acolo și nu rezistă tentației de a ne vizita. O deosebită bucurie are văzând pomul nostru de Crăciun. Privirea lui se îndreaptă asupra unor pachete încă nedesfăcute aflate pe masă printre alte daruri de Crăciun primite de noi. „Cui aparțin aceste pachete? Unde este soldatul?” — „În închiisoare domnule căpitan”. — „Hm, și dece?”

AVIZ

Aduc la cunoștința Onoratului public că, cafeneaua Cornul Vântătorului a fost cumpărată și preluată, astfel începând dela 21 Dec. 1940, formează proprietatea exclusivă a subsemnatului. Ori ce fel de pretențiuni sau obligațiuni față de vechiul proprietar se vor anunța până la 31 Dec. 1940.

SILVIU MAGER

Au sosit nouile modele de radio

Toate mărcile mondiale în depozit:

GRAETZ,
Schaub,
Braupunkt,
Standard,
Minerva,
Braun,

Sighismund
HAMMER
SIFUL

ARAD,
Bul. Regele
Ferdinand 27.
Telefon 13-47

dela
3000 lei
începând

Cu „BRAUN-KOFFER” ascultăți toate posturile din lume fără pământ și fără antenă chiar și portativ

RATE AVANTAJOASE

AN NOU FERICIT! 1941

Onoratele clientele următoarele firme:

EMERIC MÁLKA
cofetărie
Arad, Bul. Reg. Ferdinand 5

ȘTEFAN KONYA
Piața Avram Iancu 21

Restaurantul **GAMBRINUS**
Iosif Hagyo
Str. Brătianu Nr. 18

Mașină de sifon „LUX”
Arad
Str. Barițiu 17

ORVATH
Cafetărie și restaurant
ARAD
vis-à-vis de gară

CAVERNA
Cafetărie Pecican
Piața Avram Iancu

ȘTEFAN NOVAC
restaurant
Aradul-nou

FRATEȘI RACIONI
restaurantul „Mircea”
ARAD
Reg. Ferdinand 1

FRATEȘI RACIONI și SCHWEIER
Cafetărie bărbătească
Hotel Crucea Albă

SIF REINER
Cafetărie de optică, ceasuri și bijuterii
Str. Col. Pirici Nr. 3

FRATEȘI RACIONI
restaurantul Orășenesc
Palatul Teatrului

PETRU CZMOR
măcelar
ARAD

Restaurantul **AUER BUBI**
ARAD
Str. Cercetașilor 2

HOSZPODAR
vopsitor de haine
Arad, Str. Stroescu 13
Filiala Eminescu 3

ȘTEFAN KUN
optician
ARAD
B-dul Regina Maria

WEISZ & HAASZ
expeditori
ARAD
Str. Soarelui

A. COMOTI
hotel și restaurant
vis-à-vis de gara CFR
ARAD

HOFFMANN
aromate și delicatose
Arad, P. A. Iancu
Telefon: 20-98

F. SAUER
restaurantul-Minoriților
Arad, Str. Brătianu

Postăvăria **CZÉGKA**
ARAD
vis-à-vis de Prefectură

Cumpăr piatră de
R o m m y
adresa la ziar

In viitor stofele se vând și cu preț de fabrică

După cum se știe, Ministerul Coordonării și al Statului Major al Economiei, a dat un ordin circular, prin care a dispus ca în 11 orașe, unele articole textile și de stofă să se vândă cu preț de fabrică. Scopul ordinului este de a da posibilitate marelui public, de a se aproviziona cu articole de îmbrăcăminte, de prima necesitate, cu preț mult mai scăzut decât cele actuale urcate. După cum suntem informați, magazinul de modă **ILIE MOTIU**, din Arad, a încheiat convenție cu 4 din cele mai mari fabrici de textile și stoffe, din țară, ca aceste așa zise materiale standardizate să poată la dispoziția publicului din orașul și județul Arad și, după cum am aflat, s'a și început vânzarea lor, în detalii cu preț de en-gros, de către simpaticul românesc **ILIE MOTIU** din Arad. Populara firmă, din aceste materiale ieftine, a aranjat un galantar cu mult gust, pentru ca publicul să se poată convinge despre prețurile extrem de ieftine, cu care, firma **ILIE MOTIU** domină piața Aradului.

Pentru Anul Nou rezervați mesele din timp la restaurantul

A u e r
ARAD,
Str. Cercetașilor No. 2
unde găsiți mâncări de licioase, băuturi alese, muzică de țigani și jazz

De Anul Nou
ghete
pantofi
galoși
șoșoni
bocanci
și tot feluri de articole de modă bărbătească găsiți la magazinul

Apponyi
Arad, Bul. Reg. Ferdinand 1

Vă urează An nou fericit

ȘTEFAN NEMETH SI FIUL
ARAD,
B-dul Regina Maria 18.

Vă urează An nou fericit

C S O N T
croitoria cu elegantele stoffe „exclusiv”
Arad, Palatul Banca Românească
Telefon: 23-70

Vă urează An nou fericit

FRATEȘI APPONYI
salon de ghetă și modă bărbătească
ARAD
vis-à-vis de Primărie

Reichul are 62 școli superioare

(ESS). — Prin realipirea la Reich a tuturor regiunilor germane, numărul universităților și școlilor superioare s'a mărit cu 16, fiind acum de 62. În Ostmark sunt universități la Viena, Innsbruck și Graz, apoi școli politehnice la Viena și la Graz, Școală superioară tehnică de munte dela Leoben, Școala Superioară veterinară și academia de Comerț, toate trei la Viena. Protectoratul are trei școli superioare: Universitatea din Praga și școlile politehnice dela Praga și dela Brünn. În Țara Sudeților este Școala Superioară de Agronomie dela Tetschen. Danzigul posedă 2 Academii: de medicină și academia tehnică. Universitățile din Posen și Strassburg sunt în curs de reorganizare.

Atențiune! S'a deschis restaurantul.

Stepici Teodor
str. Fabricii Nr. 3, Arad
Unde puteți servi mâncări calde și reci, beuturi fine
fiind serviți prompt și conștiincios
Vă urează An Nou cu bine!

An nou fericit și cu bine vă urează

Alexandru Kőszeghy
tinichigiu și instalator de apeduct, canalizare și calorifer
Arad, Str. Cantacuzino 31.

SPOR“ E. SEITZ
cel mai mare magazin de fierărie, mașini de gătit, fabricate propriu, obiecte speciale de menaj. Arad, Piața Avram Iancu, lângă Zimmermann, mag. de piele
Poate țargul și cu carnet „MERCUR”

CONIDA & CO. S. A.
Sucrusala: Arad, Piața Avram Iancu 22
Căminul clienților
Anul nou cu bine!

Fabrica de mașini și Turnătorii de Fier

Iuhász I. Arcadie
ARAD, Str. Abatorului 19 Tel: 16-66

Institutul de cercetări asupra imunizării

In cursul festivității pentru comemorarea lui Behring la Marburg, prof. dr. Lautenschläger din Frankfurt/Main a anunțat crearea unui Institut de cercetări asupra imunizării, care va fi cel mai mare din lume. Lucrările vor începe imediat la Marburg, iar Institutul va fi deschis cercetărilor din lumea întreagă. (R.D.V.)

Cel de Anul Nou! Carne de vită grasă, vițel de lapte, purcel suncă de Praga și mezeluri la măcelăria

CZMOR
Str. Mehanu No. 3.
Cea mai bună și mai eficientă

RISIPĂ de lumină
SI TOTUȘI ECONOMIE mare la curent

Tungstom KRYPTON
Piața Brătianu și Școala
WINGRAM & S. B.

Vă urează An nou fericit

Coloman Hartmann
bijutier
Arad, B. d. Reg. Maria
(Palatul Minorității)

O senzație pentru lumea mu icel

Curentul electric înlocuiește arcușul de vioară

In Filarmonica berlineză a apărut, cu ocazia unui concert extraordinar al celebrei Orchestre filarmonice, un nou instrument de solist: „Trautonium”-ul. Era vorba de o orgă, din care, la un sem al prof. Carl Schuricht, s'au putut auzi sunete pline, de o aproape inimaginabilă bogăție de culori și de nuanțe. La sfârșit, dirijorul a fost primul care a aplaudat, iar membrii orchestrei și-au manifestat și ei entuziasmul. Publicul s'a strâns în jurul ciudatului instrument, care-și făcuse o intrare atât de strălucită în lumea muzicii. A trebuit să treacă oarecare timp până ce „Trautonium”-ul să devină utilizabil în marile concepte. Inventatorul lui, dr. Trautwein, profesor la Academia de muzică, a putut realiza singur ideea sa genială, nelăsându-se impresionat de concurența Americanilor și a Francezilor.

Curentul electric în locul unui arcus de vioară urias, aceasta a fost principiul invenției. Astfel curentul electric a fost introdus în tehnica și mecanica instrumentelor cu coarde. Înfișurarea exterioră a instrumentului poate înșela: Oskar Sala, excelentul interpret al noului instrument, cântă la o imensă orgă, făcând aceleași mișcări ca un pianist. Și totuși nu este vorba de un instrument cu acorde și claviatură, cum este cazul pianului și al orgii, la care sunetul este emis la sfârșit odată cu apăsarea clepei. Natura instrumentului cu claviatură stă în armonia sunetelor: acordul „Trautonium”-ul însă este un instrument melodic; sunetul se menține atâta timp, cât i se dă curent electric; în acest interval, sunetul poate fi variat după voie. „Trautonium”-ul este acordat asemenea unui instrument cu coarde. El poate fi acordat cu un ton mai coborât sau mai ridicat, adică de-

la de-major la ré-major. Tăria sunetului ca și coloritul se pot varia. Registrul sunetelor începe dela contrabas până la fluiorul picolo, cuprinzând vibrato, glissando, etc.: toate amintesc de un instrument cu coarde. Posibilitățile „Trautonium”-ului sunt nelimitate; sunetul este foarte variat, dela cel mai fin pianissimo până la un ton urias, care întrecă chiar unisono-ul orchestrei, dela cântecul popular până la trilarile diabolice ale lui Paganini. Intr'o compoziție muzicală de Harald Genzmer, scrisă pentru noul instrument și orchestră, Oskar Sala a arătat aproape nelimitata putere de expresie a „Trautonium”-ului. Coloratura este triumful noului instrument.

Limitele tăriei sunetului depind de intensitatea regulatorului electric, care formează, împreună cu difuzorul, cutia de rezonanță a „Trautonium”-ului. Claviatura e în aparență ca cea a orgii; e pe două voci, independente una de alta, are două manuale, două pedale și numeroase registre. Manualele nu constau din claviatură, ci dintr'o coardă, care este întinsă orizontal peste o șină de metal. Mici claviaturi auxiliare elastice, așezate sub coardă, ușurează executantului obținerea tonului potrivit. Șina de metal este arcuită; sub șină se află un regulator de registre foarte sensibil la presiune. Prin apăsarea degetului se reglementează începerea emisiunii și tăria sunetului.

Cu ajutorul pedalelor se intercalează coloritul. Printr'un mecanism special, sunetele pot fi trecute dintr'o octavă într'alta.

In diferite emisiuni ale postului „Deutschlandsender”, „Trautoniumul”, construit în anul 1937 de profesorul Trautwein pentru Societatea radiofonică germană, este prezentat lumii întregi, care poate aprecia varietatea însușirilor sale.

Trenuri sistate pe liniile de mare circulație

București. — Se comunică de direcția generală CFR, fa ce cunoscut că începând de Miercuri, 1 Ianuarie, ora zero și până la noui dispozițiuni, pe liniile de mare circulație feroviară nu vor mai circula decât unele trenuri: trenul rapid 11 cu plecarea din București Nord la orele 9.00 și sosirea în Jimbolia la orele 20.17; trenul personal 101 plecarea din București Nord la 9.07 și sosirea în Jimbolia la 3.10; trenul personal 1041 cu plecarea din București Nord

la orele 14.28 și sosirea în Timișoara la orele 23.11. A doua zi: trenul rapid 12 plecarea Jimbolia la 11.27 și sosirea în București la 23.10; trenul personal 102 plecarea din Jimbolia la 9.36 și sosirea în București Nord la 4.20; trenul personal 1016 cu plecarea din Timișoara la 8.03 și sosirea în București Nord la 17.42 a doua zi. Pe aceste linii nu vor circula decât aceste trenuri (București-Nord — Timișoara — Jiubolia).

Motoarele cu gaz de lemn

Berlin. — Incercările făcute în stil mare în Germania cu automobilele investite cu generatoare de gaz de lemn, au fost acum încheiate. Rezultatele înregistrate sunt atât de satisfăcătoare, încât organizațiile competente au dispus transformarea camioanelor pentru noul carburant. Pe întreg cuprinsul Reichului se construiesc actualmente 25 de stațiuni pentru aprovizionarea automobilelor cu lemne, care împa-

chetat în săculețe de hârtie e introdus în fundul mașinei, unde se află generatorul. Experiențele practice sunt deosebit de bune, după cum se comunică, astfel că nici în timp de pace, mașinile nu mai vor fi transformate pentru funcționarea cu benzină sau ulei, deoarece noul carburant este cu mult mai ieftin și în general mai lucrativ decât cele vechi.

Scrisoare de Crăciun pe front

De Walter Steding

Tu ești acum, prietene drag, din nou ca odată în Franța în aceste zile de Crăciun, pentru că așa vrea soarta germană. Te mai gândești tu câte-odată la prima noastră țară de războiu din 1914, când noi cu cei 20 de ani ai noștri am plecat și când noi — tu, lunarul și eu infanteristul — aproape printr'o întâmplare ne-am întâlnit în timpul Crăciunului în pozițiile din Flandra? Astăzi, tu ca șef al balerietale, te-ai adunat cu oamenii tăi pe coasta bretonă în jurul pomului de Crăciun, și la lumina lumânărilor gândurile noastre nu vor merge numai spre țară la cei dragi și la prieteni, ci tu și unii din brații tăi tunari vă veți pune întrebarea: „Treue să fie aceasta?”

Și după cum te cunosc pe tine și după cum cunosc eu pe toți soldații, cari au plecat acum ca următoarea generație, toți vor ajunge la același rezultat și în acest Crăciun al păcii: Trebuie să fie.

Noi am petrecut atunci ca soldați de front 4 sărbători ale Crăciunului și noi am știut că nu putea să fie altfel. Desigur, mai bucuros am fi fost acasă, desigur, mai bucuros am fi trăit în pace și bucurie, însă fiecare din noi a simțit și a știut că, ocel războiu care ne-a fost împus atunci după cum el ne este împus și astăzi, nu fusese purtat până la sfârșit.

Și când tu în 1918 înaintea Crăciunului ai venit spre casă peste Rhin, și când eu măm retras din spre Berezina, pe șosele înzăpezite pe cari s'a retras Napoleon și când pe urmă ne-am întâlnit în patrie, era în noi acel sentiment și aceea conștiință că aceasta nu putea fi sfârșitul. Istoria lumii și-ar fi pierdut sensul ei. Fiește la început așa părea, ca și când într'adevăr rezultatul acestei mari lupte n'ar fi fost decât absurdități, ca și când prietenii noștri mulți cari se odihnesc în Vest și Est, ar fi căzut pe câmpul de luptă de dragul unei fantome. Când însă această nebunie și-a serbat triumful în așa zisul tratat de pace, atunci urmă și deșteptarea cumințeniei noastre și de atunci înainte străduința noastră a tuturor a fost să împerechidăm această cumințenie, această logică cu victoria germană. Astfel știurăm că războiul mondial nu fusese terminat, că el trebuie dus, într'un fel sau altul, mai departe.

Mulți dintre ai noștri au încercat să îndrumeze această cumințenie pe o cale pașnică. Insuși Führerul a încercat de nenumărate ori. Noi nu ducem războiul numai de dragul de a ne război, dar dacă el ne-a fost împus, astfel cum s'a întâmplat, atunci acest războiu devine urmarea, cu alte mijloace, a politicii cumințeniei noastre. Cumințenie cuprinde doar și dreptatea, căci viața ar fi pierdut tot sensul ei, dacă ar fi trebuit să continuăm a trăi cu conștiința că nedreptatea este învingătoare. Ai îndurat patru ierni pe front în timpul războiului mondial. Anul trecut ai fost pe linia Siegfried, iar anul acesta te găsești pe coasta mării Nordului, unde cu toate furtunile iernii lupta continuă. Nu am putut uita cum mi-ai scris de curând, despre trecerea în șor a piloților noștri, cari, peste capetele voastre sburau spre Anglia. Noi nu cunoaștem falsă sentimentalitate și nici nu trebuie s'o cunoaștem în zilele de astăzi: acel care a dorit acest războiu trebuie să-l simtă în toată vișoarea presiunilor armelor noastre, până când va deveni dornic de pace.

Șase ierni de războiu, aceasta este desigur, mult pentru o genera-

ție, adică pentru soldații războiului mondial care sunt astăzi din nou în războiu, dar tocmai această generație, adică noi, trebuie să ne dăm seama că generația noastră va fi judecată după îndatoririle cari ne-au fost date, cari ne-au fost impuse de către soartă și trebuie să fim mândrii că, generația care ne-a urmat se dovedește, azi la fel de capabilă. Această campanie din Franța în anul 1940 este fără exemplu în istorie și nu ne putem închipui că, vre-odată ar mai putea exista, în lume, o asemenea conducere și astfel de soldați; aceasta nu este o mândrie nejustificată, ci constatarea faptelor.

Gândurile noastre, ale celor defără și cele ale noastre, cei de-acasă sunt împreună în aceste zile și ore. Avem încrederea în noi, iar

voi trebuie să aveți sentimente de mulțumiri știind că aici, acasă, face totul pentru a ușura cât mai mult posibil, greutatea acestui războiu, familiilor voastre.

Soldații germani, sunt la posturile în noaptea polară din Norvegia, submarine germane străbat acum marea Nordului, piloții germani zboară peste Anglia și peste tot, în Vest și în Est, soldatul german își face cu bărbăție datoria. Și de acest Crăciun a fi soldat german înseamnă a fi viteaz. Noi voi suntem tocmai azi mai legați decât oricând. Aceste zile de Crăciun să fie pentru noi zile de deșteptare care să ne dea putere până când marea bătălie a acestui deceniu se va termina cu victoria noastră.

Astfel vă salutăm noi și tot fel primim salutările voastre în această noapte de Crăciun 1940.

»In asemenea împrejurări, cum ați îndrăznit să începeți războiul?» — a exclamat Mareșalul Petain

(ESS). — La izbucnirea războiului, fostul presedinte al Franței, d. Edouard Daladier a declarat că el a făcut totul ca să evite războiul, dar n'a reușit să suporte mai departe provocările Reichului care împingeau vizibil spre războiu și a trebuit să răspundă cu războiul. In același timp el a declarat opiniei publice franceze neliniștite, că Franța este cât se poate de bine înarmată.

Dinspre partea Germaniei s'a protestat împotriva acestei încercări de a se arunca asupra Reichului vina războiului, dar Franța n'a răspuns decât cu sarcasm și ironie. Acum după înfrângerea armatei franceze se înmulțesc și în Franța glasuile care învinovătesc pe domnul Daladier și anturajul său de atătare la războiu și de ușurință în ce privește înarmarea franceză.

„Le Matin” a destăinuit de curând amănunte interesante asupra sedințelor secrete ale Camerei și Senatului, în lunile Martie și Aprilie. Domnul Flandin a explicat în aceste sedințe că războiul a fost declarat împotriva Constituției franceze, deoarece Camerele n'au fost în prealabil consultate. Apoi el a accentuat că acum după prăbușirea Poloniei, continuarea războiului nu mai are nici un sens. In cursul acestor debateri s'a mai aflat că în Septembrie 1938 Franța nu putea să intre în războiu, pentru că ea nu avea aproape deloc bombardiere moderne. „Le Matin” crede că la izbucnirea războiului Franța avea numai 800 de avioane

moderne și 40 de bombardiere moderne. Făcând abstracție de faptul dacă aceste cifre corespund realității sau nu, ele arată totuși, Franța era prost înarmată în războiu.

Domnul Daladier a cunoscut starea de plâns a aviației franceze dar n'a socotit că este necesar să facă ceva împotriva ei. Dimpotrivă el a respins toate propunerile germane și și-a vârat țara în războiu cu ușurință. Mareșalul Petain ar fi exclamat după o verificare a materialului francez de războiu: asemenea împrejurări, cum ați îndrăznit să începeți războiul?”

Se pare că și Daladier a întrezărit starea lucrurilor, deoarece pă cum scrie „Le Matin”, d-sa fi spus în fața comisiei de apărare națională: „Dacă aș fi știut că Polonia nu rezistă, n'aș fi declarat războiul.” Comportarea sa de târziu arată însă că d. Daladier n'a luat în seamă propria sa constatare. D-sa a respins, fără să examineze, toate mesajile de pace de Germaniei și s'a purtat ca un de supra-om, în fața căruia tot trebuie să se incline fără rezistență.

Se cunoaște

Un domn stă pe stradă cu o gară în mână, pândind să treacă cineva dela care să poată să-și prindă țigara. In acest timp, alt domn vine cu țigara în mână și către primul, voind a cere foc. Dău-și seama de situație, primul exclamă: — Se cunoaște că nu sunteți mator... — ? !

TAPITEXTILA S. A.

Fabrică de frângii și țesătorie de cocos
Arad, Bul. Reg. Maria No. 9.

- Preșuri de cocos și de iută
- Ștergătoare de picioare
- Perdele, stoffe de mobile
- Driluri, plușuri, furnituri de tapițerie
- Frângii de transmisiuni, chingi pentru elevatoare și mori